

MED 103

UNIT --- 1

***INTERDISCIPLINARY IN
EDUCATION***

शिक्षणातील आंतरविद्याशाखीयता

Prof . Hrshali B. Patil

1.1 Interdisciplinary in education– its nature and importance

शिक्षणामधील अंतःविषय/आंतरविद्याशाखा - त्याचे स्वरूप आणि महत्त्व

1.2 Educational theory ,research and practice from the point of view of interdisciplinary

अंतःविषयांच्या /आंतरविद्याशाखेच्या दृष्टिकोनातून शैक्षणिक सिद्धांत, संशोधन आणि सराव

1.3 Nature and scope of Indian Education system its achievements and limitations

भारतीय शिक्षण प्रणालीचे स्वरूप आणि व्याप्ती त्याच्या उपलब्धी आणि मर्यादा

MEANING OF INTERDISCIPLINARY IN EDUCATION ----

It is process in which two or more subjects areas are integrated with the goal of fostering enhanced learning in each area .

ही अशी प्रक्रिया आहे ज्यात प्रत्येक क्षेत्रात दोन किंवा अधिक विषय क्षेत्रे वर्धित शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने एकत्रित केली जातात.

The discipline may be related through central theme ,issues ,problems ,process topics or experiences

केंद्रीय विषय, बाबी , समस्या, प्रक्रिया विषय किंवा अनुभवांद्वारे शिस्त संबंधित असू शकते

Interdisciplinary studies involves the combination of two or more academic disciplines into one activity. It draws knowledge from several other fields like sociology, anthropology, psychology, economics etc. It is about creating something by thinking across boundaries

आंतरशास्त्रीय अभ्यासामध्ये दोन किंवा अधिक शैक्षणिक शास्त्यांचे संयोजन एका क्रियेत समाविष्ट केले जाते. हे समाजशास्त्र, मानववंशशास्त्र, मानसशास्त्र, अर्थशास्त्र इत्यादींसारख्या इतर क्षेत्रांमधून ज्ञान घेते. हे सीमारेषा पार करून विचार करण्याद्वारे काहीतरी तयार करणे आहे.

The interdisciplinary approach provides opportunities for students to learn in ways that are best for them. These include a variety of learning and reporting options.

NATURE OF INTERDISCIPLINARY IN EDUCATION

- **Ideas Explore कल्पनाचे अन्वेषण**
- **In depth improver सखोल सुधारणा**
- **Effective focus प्रभावी फोकस/केद्रित**
- **Developmental concept संकल्पनाचा विकास**
- **Crucial planning महत्वाचे नियोजन**
- **Long time period activity दीर्घ कालावधीची क्रिया**

Importance of interdisciplinary Education---

- a. **Provide a new way to present and use concept and skills** संकल्पना आणि कौशल्ये सादर करण्याचा आणि वापरण्यासाठी एक नवीन मार्ग प्रदान करा
- b. **Pupils become confident in facing challenges ,intellectual and often practical** विद्यार्थ्यांना आव्हानांचा, बौद्धिक आणि बऱ्याच व्यावहारिक सामन्यांत आत्मविश्वास वाढतो
- c. **Encouraging the critical thinking .....** चिकित्सक विचारांना प्रोत्साहन देणे

Importance of interdisciplinary Education-----

d. Builds the pupils collaboration approach
विद्यार्थ्यांचे सहयोग दृष्टिकोन तयार करते

e. Motivates the students विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देते

f. To gain and understand the other subjects
इतर विषय प्राप्त करणे आणि समजून घेणे

g. Nurtures the divergent and creative thinking
भिन्न आणि सर्जनशील विचारांचे पोषण करते

h. Students learn to work together विद्यार्थी एकत्र
काम करण्यास शिकतात

i. To know the different curricular areas
वेगवेगळे अभ्यासक्रम भाग जाणून घेणे

j. To helps for the different kinds of knowledge
different ways to thinking विविध प्रकारच्या
ज्ञानासाठी विचार करण्याच्या विविध मार्गांना मदत करणे

Interdisciplinary Promotes *Significant Learning*

1. **Foundational Knowledge** acquiring information and understanding ideas
2. **Application** – acquiring an understanding of how and when to use skills
3. **Integration** – the capacity to connect ideas
4. **Human Dimension** - recognition of the social and personal implications of issues
5. **Learning *How-to-Learn*** – obtaining insights into the process of learning

TYPES OF INTERDISCIPLINARY IN EDUCATION -----

- 1. Indiscriminate interdisciplinary स्वैर
आंतरविद्याशाखा**
- 2. Pseudo interdisciplinary मिथ्या आंतरविद्याशाखा**
- 3. Auxiliary interdisciplinary पूरक आंतरविद्याशाखा**
- 4. Composite interdisciplinary संमिश्र आंतरविद्याशाखा**
- 5. Supplementary interdisciplinary जोड /पूरक
आंतरविद्याशाखा**
- 6. Unifying interdisciplinary एकसंध आंतरविद्याशाखा**

Application in the interdisciplinary Education ---

I. educational theory

II. Educational research and practice